

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๕/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าผู้ต้องหาถูกทำร้ายร่างกายขณะถูกคุมขังที่ห้องควบคุมของสถานีตำรวจนครบาลบางนา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางนา

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ส่งไปรษณีย์ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๘.๐๐ นาฬิกา มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน ๕ คน ซึ่งทราบในภายหลังว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจนครบาล ๕ ได้บุกเข้าจับกุมผู้ร้องที่ห้องพักในอาคารชุด [REDACTED] ตั้งอยู่บริเวณห้างสรรพสินค้า [REDACTED] โดยใช้เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ นาฬิกา ผู้ร้องถูกนำตัวไปยังกองบังคับการตำรวจนครบาล ๕ และในเวลาประมาณ ๐๒.๐๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถูกส่งไปควบคุมอยู่ที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา โดยมีผู้ถูกร้องรับตัวไว้ ซึ่งระหว่างที่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา ผู้ร้องถูกทำร้ายร่างกายโดยไม่ทราบสาเหตุ จนสลบไปกระทั่งเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

/๓. การตรวจสอบ...

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑ หนังสือพัฒนาสถานบำบัดพิเศษกลาง ที่ ยธ ๐๗๑๒/๙๖๑๐ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๒ หนังสือสถานีตำรวจนครบาลบางนา ที่ ตช ๐๐๑๕(บก.น.๕)๐๗/ส.๑๓๐๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๓ หนังสือคณะกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่ ยธ ๐๔๐๒/๕๗๖๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๔ บันทึกการให้ถ้อยคำของ ██████████ (ผู้ร้อง) ผ่านระบบออนไลน์ Google Meet ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔

๓.๕ หนังสือคณะกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่ ยธ ๐๔๐๒/๕๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. รัฐธรรมนูญ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๔.๒ ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๔.๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๔.๔ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (The United Nation Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners - Mandela Rules)

๔.๕ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔.๖ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๕. ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว สรุปได้ ดังนี้

๕.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) จากหนังสือทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ที่ ยธ ๐๗๑๒/๙๖๑๐ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง กรณีผู้ต้องขังเข้าใหม่มีร่องรอยการ ถูกทำร้ายหรือการได้รับอันตรายให้เกิดแก่สภาพจิตใจที่เกิดจากการถูกข่มขู่ให้รับสารภาพ ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่พบผู้ร้อง ณ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง สรุปได้ว่า ผู้ร้องถูกทำร้ายร่างกายระหว่างถูกควบคุมตัวของสถานีดำรวจ นครบาลบางนา โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลากลางคืนขณะที่ผู้ร้องนอนหลับ ผู้ร้องโดนทำร้ายร่างกายโดยการเตะและตี ทำให้ผู้ร้องได้รับบาดเจ็บและมีบาดแผลฉกรรจ์บริเวณศีรษะ คีว และแขน แต่ผู้ร้อง ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ทำร้าย เนื่องจากห้องขังเป็นห้องมืดสนิท

๒) ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เช่นเดียวกับที่ปรากฏในข้อ ๑ ของรายงานนี้ โดยมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้ร้องถูกทำร้ายร่างกายขณะ นอนหลับอยู่และสลบไปโดยไม่ทราบว่าใครเข้ามาทำร้าย แต่ผู้ร้องเชื่อว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนกระทั่ง เวลาประมาณ ๐๘.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ ได้มีเจ้าหน้าที่อาสาผู้ภัยมาทำแผลให้ ต่อมา ผู้ร้องจึงถูกนำตัวไปจัดทำประวัติและเวลาประมาณ ๐๙.๓๐ นาฬิกา ผู้ร้องถูกนำตัวไปศาลจังหวัด พระโขนงเพื่อฝากขังและนำตัวไปควบคุมไว้ที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

๕.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

สถานีดำรวจนครบาลบางนาในฐานะเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า จากการสอบสวนพบว่าผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองในห้องคุมขัง มิได้เกิดจากถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของสถานีดำรวจนครบาลบางนาทำร้ายแต่อย่างใด โดยกรณีนี้ คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกกระทำ ทรมาณและถูกบังคับให้หายสาบสูญ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็น หน่วยงานที่รับเรื่องและตรวจสอบการทำร้ายร่างกายผู้ต้องขังขณะควบคุมตัว ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง จากเจ้าหน้าที่ตำรวจเวรดูแลห้องขัง และได้ความจากผู้ต้องขังที่อยู่ในห้องขังใกล้เคียงในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ว่า ผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองโดยใช้ศีรษะโขกกับพื้นปูนของห้องควบคุม ทำให้ เกิดบาดแผลและมีเลือดไหล ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำปัสสาวะของผู้ร้องไปตรวจพิสูจน์หาสารเสพติด พบว่า มีสารเสพติดในร่างกาย การที่ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงว่ามีคนทำร้ายอาจเกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติด

๕.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๑๒/๙๖๑๐ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งแจ้งว่า ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางได้รับตัวผู้ร้องไว้เพื่อคุมขังในช่วงเช้าของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ และได้สอบถามผู้ร้องถึงร่องรอยบาดแผล บริเวณกลางศีรษะ ใบหน้า โหนกแก้มขวา ขอบตา ซ้าย และหัวคิ้วทั้ง ๒ ข้าง ซึ่งผู้ร้องแจ้งว่า “ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายในห้องคุมขัง”

๒) คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๔๐๒/๕๗๖๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ซึ่งแจ้งว่า คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานฯ ได้รับรายงานการรับตัวผู้ต้องขังเข้าใหม่ถูกทำร้ายร่างกายจากทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน ๗ ราย โดยผู้ร้องคือ ๑ ใน ๗ รายดังกล่าว จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานฯ ซึ่งได้ลงพื้นที่เกิดเหตุ ได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ห้องพักในอาคารชุด [REDACTED] และสถานีตำรวจนครบาลบางนา รวมถึงประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว พบว่าผู้ร้องมีร่องรอยบาดแผลจริง แต่ไม่ได้เกิดจากการทำร้ายของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีผู้เห็นเหตุการณ์ระบุว่าผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองโดยใช้ศีรษะโขกกับพื้นจนศีรษะแตก และไม่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงถึงขั้นสาหัส จึงไม่เข้าองค์ประกอบการถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ ตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี อีกทั้งผู้ร้องยืนยันว่าไม่ประสงค์ที่จะร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ใด คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานฯ จึงเห็นควรยุติเรื่อง

๕.๔ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องได้สอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประจำคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานฯ ซึ่งให้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ภายหลังจากได้รับแจ้งข้อมูลจากทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จึงลงพื้นที่ไปยังสถานีตำรวจนครบาลบางนา รวมถึงได้สอบถามข้อเท็จจริงจากพยานที่อ้างว่าเห็นเหตุการณ์ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ประจำคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานฯ ได้ขอข้อมูลกล้องวงจรปิดจากสถานีตำรวจนครบาลบางนา แต่ได้รับแจ้งว่าไม่มีกล้องวงจรปิด

๖. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๖.๑ ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีทำร้ายหรือปล่อยให้มีผู้อื่นทำร้ายร่างกายผู้ร้องในห้องควบคุมของสถานีตำรวจนครบาลบางนา หรือไม่

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘^๑ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ และข้อ ๕^๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๗ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐^๓ ให้การรับรองสิทธิในชีวิตและร่างกายเอาไว้เป็นหลักว่า สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีแก่มนุษย์ทุกคน เป็นเรื่องที่มีมนุษยชาติต้องให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และไม่อาจยอมรับถึงการกระทำใด ๆ ที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวได้ ทั้งนี้ แม้บุคคลที่ถูกลิดรอนสิทธิและเสรีภาพก็ยังต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกำหนดให้ ผู้ต้องขังทุกคนพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพต่อศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ต้องไม่มีผู้ต้องขังคนใดที่จะถูกกระทำทรมานหรือการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และผู้ต้องขังทุกคนต้องได้รับการคุ้มครองป้องกันจากการกระทำเช่นนั้น ความปลอดภัยและความมั่นคงของผู้ต้องขังต้องได้รับการประกันตลอดเวลา การรับรองสิทธิและเสรีภาพเช่นว่านี้

/ย่อมาก่อน...

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่

กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

^๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ ๓ ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล

ข้อ ๕ บุคคลใดจะถูกกระทำทรมาน หรือการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยี

ศักดิ์ศรีไม่ได้

^๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ข้อ ๗ บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ามิได้

ข้อ ๙

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของร่างกาย บุคคลจะถูกจับหรือควบคุมโดยอำเภอใจมิได้ บุคคลจะถูกลิดรอนเสรีภาพของตนมิได้ ยกเว้นโดยเหตุและโดยเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ข้อ ๑๐ บุคคลทั้งปวงที่ถูกลิดรอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์

ยอมก่อให้เกิดหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจของตนอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่บุคคล

๒) ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องมีร่องรอยบาดแผลบริเวณศีรษะ ใบหน้าและคิ้วจริงตามที่ทัศนสถานบำบัดพิเศษกลางมีหนังสือแจ้งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จึงต้องพิจารณาว่า ระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ ผู้ร้องถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือปล่อยให้บุคคลอื่นกระทำ หรือผู้ร้องกระทำตนเองให้บาดเจ็บหรือไม่ โดยในประเด็นนี้ คณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกกระทำทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้สอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจนครบาลบางนาที่ปฏิบัติหน้าที่เวรดุแลห้องขัง และได้ความจากผู้ต้องขังที่อยู่ในห้องขังใกล้เคียงในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งเห็นเหตุการณ์ว่า ผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองโดยใช้ศีรษะโขกกับพื้นปูนของห้องควบคุม ทำให้เกิดบาดแผลและมีเลือดไหล นอกจากนี้ การตรวจสอบของคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกกระทำทรมานฯ ยังปรากฏว่า ผู้ร้องไม่ประสงค์ที่จะร้องทุกข์และดำเนินคดีกับผู้ใด

๓) จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า กรณีตามคำร้องไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่จะสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลใดทำร้ายร่างกายผู้ร้องในห้องควบคุมของสถานีตำรวจนครบาลบางนา อีกทั้งผู้ร้องยังแจ้งกับคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกกระทำทรมานฯ ว่า ไม่ประสงค์จะร้องทุกข์หรือดำเนินคดีกับบุคคลใด ในชั้นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นนี้

๖.๒ ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเพื่อการคุ้มครองผู้ร้องหรือไม่

๑) เห็นว่า ประเด็นดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวผู้ร้องไว้ในห้องควบคุมผู้ต้องหาหรือห้องขังของสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา ตามมาตรา ๘๔^๔ มาตรา ๘๔/๑^๕ และมาตรา ๘๗ วรรคสาม

/แห่งประมวล...

^๔ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราชกรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้วให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

๓๑๓

๓๑๓

^๕ มาตรา ๘๔/๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำตัวผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับตามหมายของศาลให้รับดำเนินการตามมาตรา ๖๔ และในกรณีที่ต้องส่งตัวผู้ถูกจับ

แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบมาตรา ๖ (๓)^๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึงข้อกำหนดตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ซึ่งผู้ถูกร้องมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและอนามัยของผู้ร้องที่อยู่ระหว่างการถูกควบคุมตัวในห้องควบคุมผู้ต้องหาหรือห้องขังของสถานีตำรวจตลอดเวลา

๒) จากข้อเท็จจริงแม้รับฟังได้ว่า ผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองโดยใช้ศีรษะโขกกับพื้นปูนของห้องควบคุมทำให้เกิดบาดแผลบริเวณกลางศีรษะ ใบหน้า โหนกแก้มขวา ขอบตาซ้าย และหัวคิ้วทั้ง ๒ ข้าง ตามผลการตรวจร่างกายก่อนรับเข้าควบคุมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จากบาดแผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การทำร้ายร่างกายตัวเองของผู้ร้องมีความรุนแรงและน่าจะใช้เวลาานพอสมควรจนเกิดบาดแผลหลายแห่งตามร่างกาย ประกอบกับไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องเข้าระงับเหตุ หรือนำตัวผู้ร้องไปรับการรักษาพยาบาลอาการบาดเจ็บโดยทันทีแต่อย่างใด มีเพียงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ร้องว่าเจ้าหน้าที่อาสาปฐมพยาบาลให้ในเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ เท่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ให้ความสำคัญที่เพียงพอต่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องขัง จึงถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ปล่อยให้ผู้ร้องทำร้ายร่างกายตนเองจนได้รับบาดเจ็บในระหว่างควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ **ในชั้นนี้จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง** ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ผู้ต้องขังทำร้ายร่างกายตนเองในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นกรณีนี้ขึ้นอีกในอนาคต จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับชยเหตุ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำ

/ให้บุคคล...

ไปยังศาลแต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้น เนื่องจากเป็นเวลาที่ศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้จับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ

^๖ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

มาตรา ๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีและมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑) ๑

๑) ๑

(๓) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ

ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อจากคณะอนุกรรมการคัดกรองกรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้
หายสาบสูญ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

**๗. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ
มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน**

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่
เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการ
ทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบ
มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๗.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๗.๑.๑ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามกฎหมาย
กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความปลอดภัยของผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาในวันเกิดเหตุ
จากการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้

๗.๑.๒ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติสั่งการเพื่อเน้นย้ำและกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้
ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและอนามัย
ของผู้ต้องหา ที่อยู่ระหว่างการถูกควบคุมตัวในห้องควบคุมตัวของสถานีตำรวจ มิให้เกิดการละเมิด
สิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับกรณีนี้

๗.๑.๓ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดให้มีกล้องวงจรปิดเพื่อจัดเก็บภาพเคลื่อนไหวของ
ผู้ต้องหาในระหว่างการควบคุมภายในห้องควบคุมตัวของสถานีตำรวจทั่วประเทศ ยกเว้นในจุดที่เป็น
พื้นที่ทำธุระส่วนตัว เช่น ห้องน้ำ เป็นต้น สำหรับใช้เป็นเครื่องมือช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจ และเพื่อมิให้เกิดการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาในระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ รวมถึงกรณี
ผู้ต้องหาทำร้ายกันเอง หรือผู้ต้องหาทำร้ายตัวเอง ในห้องควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือห้องของสถานีตำรวจ
โดยเฉพาะกรณีที่มีเหตุการณ์ที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องจัดเก็บภาพเคลื่อนไหว
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องควบคุมดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงต่อไป

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานนี้

๗.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ใช้ข้อมูลตามรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้ เป็นแนวทางในการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีที่มีข้อร้องเรียนการกระทำที่เป็นการทรมาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีความเห็นจากแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชประกอบการวินิจฉัยสาเหตุของบาดแผลหรืออาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๘. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีทำร้ายหรือปล่อยให้มีผู้อื่นทำร้ายร่างกายผู้ร้องในห้องควบคุมของสถานีตำรวจนครบาลบางนา แต่ละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเพื่อการคุ้มครองผู้ร้อง และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๗ ของรายงานนี้ ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางปรีดา คงแป้น	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

